

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok — — 4 koruny — hal. Na pol roka — — 2 " — " Na štvrt roka — — 1 " — " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ : JÁN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo : Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 77. číslo. Sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do noviny, ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpáť nedávajú.</p>
--	---	---

Pätnásť millionov na voľby.

Kto je zvedavý, koľko vydala Khuenová vláda na voľby, nech si prečíta tento článok. Z neodškriepiteľného prameňa môžeme udať, že terajšia vláda ku zakúpeniu voličov vydala pätnásť millionov korún. Či tá liberálna darobná strana ozaj toľko stojí?

Zvestný barón Bánffy roku 1896. na sklepanie jeho chýrnej liberálnej väčšiny premrhal osem millionov korún. Nad ukrutnosťami, aké vtedy páchali liberáli pri voľbách, nielen pohoršil, lež zhrozil sa celý svet. Od týchto čias až po dnes prevedené boli u nás štyri voľby krajinských vyslancov. Medzi týmito jedny roku 1905. previedol gróf Štefan Tisza, tak miernym násilienstvom a mrháním štátnych peňazí, že pri tom celá stará liberálna strana rozpadla sa na franfory.

Po zaniknutí liberálnej strany nasledujúce voľby roku 1906. previedla koalícia. O týchto voľbách aj uznať musí každý svedomitý človek, že to boli tak čisté voľby, akých dotiaľ ešte nebolo v Uhorsku.

Khuen-Héderváry zvíťazil, bo na kupovanie voličov vyhodil pätnásť millionov korún.

Kde vzal Khuen tých pätnásť millionov korún ?

Štátne kassy boli vyprázdnené. Na kupovanie bielych otrokov nenašli tam mnoho liberáli. Kto teda dal tých pätnásť millionov? Dľa hodnoverných zpráv ku prevedenie volieb:

1. Viedeňské veľké banky daly 5 millionov korún.

2. Istý veľký liferant, ktorému Wekerleho vláda z vážnych príčin vypovedala kontrakt, za obnovenie tohoto kontraktu dal na voľby 5 millionov korún.

3. Ku zaopatreniu ďalších päť millionov korún prispeli: jednotlivé zainteresované železničné spoločnosti; v ohromne veľkom počte vyznačení, zväčša židia, za udelenie zemanstva a všeliakých titulov; bankové veľké konzorcium za prevedenie novej štátnej tisíc millionovej požíčky.

Z týchto nečistých prameňov zadovážila si Khuenová vláda nových päť millionov korún. Khuenovi, ako bársktorému starému židovi tieto peniaze nesmrdeľ. Hlavná vec bola pre liberálov darobnej strany, že pred voľbami mali v hotovosti 15 millionov korún.

Ako gazdovali liberáli s tymito peniazmi ?

Medzi vyvolenými ablegátmi tej darobnej strany je viacej takých, ktorých mandát koštuje stotisíc, dvesto, ba aj tristotisíc korún. Mnohí za väčšinu 2, 8, 10, 20 hlasov platili aj stotisíc korun. Je aj taký darebný liberál, ktorý na voľbu premrhal dvestotisíc korún a predsa prepadol. Volakedy pred tridsať rokmi zhrozil sa svet nad tým, že August Pulszky premrhal za mandát 60 tisíc zlatých. Od tých čias, pravda mnoho sa premenilo na svete. Inakší sú kandidáti, život je dražší a mandáty sú tiež dražšie.

Koľko teda koštuje jeden liberány mandát ?

Liberáli tej darobnej strany dostali ku voľbám 15 millionov korún. A od koho ich dostali? Povedzme to úprimne: od židov. Medzi

kandidátmi liberálnej darebnej strany bolo ale aj veľa zámožných ľudí, ktorí na voľbu i zo svojho doplatili na tie špinavé peniaze, ktoré na voľbu dostali. Lež aj takto jedon a jedon mandát liberálnej darobnej strany koštuje 45.500 korún. Presvedčme sa ale o tom bližšie. Medzi 246 mandátmi liberálov, je 79, ktoré si podmanili od Justhovcov, 48 ktoré odobrali Kossuthovcom a 3 ktoré si podmanili od 48. mimostranných. V týchto 130 okresoch neodvislej strany vydala vláda šesť a pol milióna korún, Okresov 67. stránok, liberálna darebná strana podmanila si 61, asíce: 23 od mimostranných, 21 od ľudovej strany a 17 od národnosti. Za týchto 61 okresov liberálna darebná strana platila rovno tri milióny korún.. Nachodí sa v krajine ešte 120 takrečených erárskych okresov. Tu pri voľbe potrebnú prácu vybavuje sám slúžny s jeho žandarmi. V takýchto okresoch jedon-jedon mandát koštoval 10.000 korún. Ku týmto rátať aj 40 a niekoľko mandátov jednohlasnej voľby. Na poostalé 127 mandáty liberáli teda platili 13 miliónov 800 tisíc korún. Jedon-jedon liberálny mandát následkom toho, jedon s druhým koštuje už nie 45.000, lež 110.000 korún. Keď ale zo 191 okresov, ktoré liberáli odobrali 48. a 67. stránkam, 50 pripočítame ku okresom erárskym, poostane ešte vždy 141 takých okresov, v ktorých kandidáti liberálnej strany, krom násilia a hnusného kortešovania za dôveru voličov platili 100.000 korún.

Prevedené voľby haňba a potupa sú pre kresťanstvo a celú krajinu.

Kto prísne pováži, ako liberáli darebnej strany prevádzali posledné voľby krajinských vyslancov, musí prísť k tomu presvedčeniu, že u nás v Uhorsku všetko je na predaj, nech sa len najde kupec. Pritomne teda kto kúpil Uhorsko? Nie vláda. Khuenová vláda dala sa len na hnusný zástoj krajinského agenta. Čo teda teraz Uhorsko, čo maďarských, nemeckých, slovenských, rumunských voličov po jednom a vo veľkom za bežnú cenu kúpili, boli tí, čo vláde na voľby dali tých špinavých 15 miliónov korún. Sú to rakúske banky a uhorskí židáci. Uhorsko ieda pri týchto voľbách kúpili cudzí a v krajine bydliači židáci za 15 miliónov korún. Je to skutočne potupa a haňba pre každého

kresťanského občana krajiny. Teraz už každý, i ten najjednoduchší človek posúdiť môže, na čom pracuje tá liberálna darebná strana. Uhorsko nemá byť kresťanské a musí byť koristou nenasytného židovstva. Kresťania a katolíci majú byť otrokmi židovstva. To je pracovný program darebných liberálov. Je to večná haňba a potupa zvlášte pre tých, ktorí ako kresťania a katolíci nielen seba, lež vieru a vlasť svoju predali židovstvu.

Ukrutnosti liberálov vo veľkotopolčanskom okrese.

Židovské a iné liberálne noviny rozpisovali sa pred voľbami, ako agituje a búri ľud kresťanská ľudová strana a v tomto že zvlášte vynikajú katolícki duchovní, z ktorých jedného menovite Augustina Gramantik vraj aj lapili a zatkli.

Z nasledujúcich riadkov presvedčí sa každý statočný človek, že nie kresťanská ľudová strana a nie katolícki duchovní búrili ľud, lež robili to židovskými peňazmi podplatení liberáli, zvlášte slúžnovci a notári.

O ukrutnosťach liberálov, aké prevádzali vo veľkotopolčanskom okrese velebný pán Augustin Gramantik, podáva sám nasledovnú hodnovernú zprávu :

Na 29. mája oznámili sme z ľudovej strany vydržiavanie programnej reči do Prašíc a dali sme to na vedomie aj tým obciam, v ktorých vrchnosti prekazily nám vydržiavania programných rečí. Preto, keď sme prišli do Prašíc, očakávalo nás tam veľké množstvo ľudu. Ja som chcel ľudu na vedomie dať, že nám shromaždenie hlavný slúžny zakázal a že ho až vtedy môžeme vydržiavať, keď na našu apelláciu dostaneme odpoveď od ministerstva vnútra. Ako som toto, chodiac medzi ľuďmi v 3 skupenine oznamoval, priskočil ku mne strážmajster žandárov a ako divý reval na mňa, že poneváž vydržiavanie programnej reči není dovolené, on ma s tým hneď predbežne zatkne. Ľud nadmieru rozhorčený nad tým, že nám vrchnosti už viacej razy prekazily vydržiavanie programných rečí, neslýchanou brutalitou žandárskeho strážmajstra nanajvyš rozpálený, chcel sa vrhnúť na žandárov. Na šťastie bolo tam so mnou

z Veľkých Topolčan viacej pevných mešťanov, ktorí na mojú prosbu silou-mocou hladeli sdržiavať a tišiť rozpálených ľudí. Pri tom husto bolo slyšať výkriky:

— *Nedbáme, keď nás niekoľkých hneď zastrelia. toho chudiaka kaplána ale nedáme.*

Ženy zas tak osmelovali chlapov:

— *Ste vy chlapi? Päť žandárov sa bojíte!*

Boly to strašné okamženia! Žandári obrátili na ľud bodáky, natahovali kohútiky, chystali sa strieľať, ja som tišil nadmieru rozdrážený ľud... prašický notár ale pod ochranou žandárskych bodákov, nevyslovným grobiánstvom urážal a búril ľud, ako keby silou-mocom chcel bol vidieť prelievanie krve.

Ja som môj sprievod oslovil, aby sme sa ponáhľali a čím skorej dostali na zaokryté miesto. Po desaťminutovom trapnom pochode prišli sme konečne k domu prašického rychtára, kde ma žandári na zadku vo dvore viedli ku jednej komore. Ľud ale v jednom okamžení vrhnul sa bránou do rychtárovho dvora a tu znovu rozvinul sa boj medzi žandarmi a množstvom. Žandári chceli ľud von z dvora, ten sa ale nedal.

— Nenecháme pána kaplána v rukách žandárov. Boh vie, čo by s ním robili — kričali ľudia, keď k prekazeniu krveprelievania, prosil som ich, aby v pokoji išli domov. V tomto okamžení padol väčší kameň medzi žandárov. Žandári chceli strieľať, ja som ale kričal, aby nestrieľali, lež chytili toho, čo ten kameň hodil a neprelievali krv nevinných. Na to viacerí kričali:

— *Opitz nadlesný štummerovského pántva hodil ten kameň!*

Žandári ale a notár ani sa nepohli, aby vystopovali toho človeka, pre ktorého skoro krv tiekla. Množstvo aspoň tisíc ľudí, nepohlo sa od rychtárovho domu, kým ma žandári neprepustili. Pri mojom odchode aj tri razy som prosil ľudí, aby v pokoji išli domov a nehnevali sa ani na žandárov, ani na notára, bo tí len to robia, čo im ich vyšší rozkážu.

Konečne k tomu doložím, že v posledné dni pred voľbou kortešov ľudovej strany, aj mňa, zbranou mocou vyhánali z dedín, hlavných kortešov našich v deň pred voľbou citovali do úradu hlavného slúžneho na 9. hodinu ráno a držali ich

tam až do večera. (Mňa citovali na 9. hodinu ráno, na 3. a 5. hodinu popoludní pod povinnosťou osobného dostavenia sa.) Za ten čas ale ich ľudia pod ochranou vojska a žandárov chodili po dedinách, terrorizovali a balamutili našich ľudí. Keď toto povážime, lahko nahľadneme, že terajšia vláda takú väčšinu dosiahla pri tých voľbách.

Osvedčenie duchovných frašťačkeho okresu.

Ponevác z toho písma, ktoré pod menom pána Belu Landauera cteným voličom frašťačkeho okresu rozposlané a aj v «Krešťane» bolo uverejnené, to sa dá vyzrozumieť, ako by kňazi frašťačkeho okresu boli príčinou toho, že pán Landauer od kandidácie odstúpil, nižepodpísaní za povinnosť si pkladáme v tejto veci voličom podať čistú pravdu.

1. V spomenutom písme stojí, že prevelební páni duchovní sľúbili pánu Fodorovi svoju podporu. Toto nenie pravda. Tým menej, bo kňazi frašťačkeho okresu pánu Fodorovi doručili pismo, v ktorom všetcia svoju nedôveru mu vyslovujú a pánu Fodorovi na vedomie dávajú, že na tej strane, ku ktorej sa on prihlásil, podporovať ho nemôžu a ani nebudú.

2. V písme pána Landauera stojí ďalej doslovne aj to: «nechcem byť príčinou toho, aby ste vy (totižto voličia) inde a vaši duchovní tiež inde hlasovali». Toto tak znie, ako by kňazi frašťačkeho okresu v páde volby na pána Fodora hlasovať boli chceli. Toto tiež neni pravda. Ba práve v zasadnutí 28. februára vo frašťačkej fare vydržiavanom uzavrelo sa, že v tom páde, jestli pán Fodor vystúpi, duchovní frašťačkeho okresu hlasovať nepôjdu a ostanú neutrálnymi.

3. Čo bolo teda vo veci? Len toľko, že prevelebný pán Brucker, farár frašťačky, ako predseda ľudovej strany frašťačkeho okresu, pred všetkými tam prítomnými kňazmi — ktorí sú v stave v bárktorú chvíľu potvrdiť to aj prisahou — vyslovil ten výrok zasadnutia, že v tom páde, keď dr. Fodor vystúpi, ľudová strana kandidovať nebude, ponevác ale my dra Fodora podporovať nemôžeme, preto v tom páde cel-

kom neutrálne sa držať budeme, ako by ani voľby nebolo.

4. Ďalej čo bola pravda? Jestli by vládna strana nie dra Fodora kandidovala, lež kohokolvek iného, vtedy ľudová strana kandidovať bude a všetci prítomní neohrozene bojovať budú za ľudovú stranu.

5. Tento výrok pána predsedu, totiž že keď pán Fodor vystúpi, ľudová strana kandidovať nebude, výtečný ľudák, prevelebný pán dekan Ferdinand Sándorfy dal na písme a že tento výrok v zasadnutí 28. februára vydržiavanom bol vyslovený, to o niekoľko dní neskoršie podpísali akožto svedkovia všetci páni farári, vynímajúc prevelebného pána Bruckera, ktorý už potom nechcel o tom ani vedieť, ani sa na to rozpamätáť.

Včul pýtame sa vás, ktorí toto prečítate, ako môže volakto na základe toho písma povedať na duchovných frašťačkeho okresu, že oni opustil ľudovú stranu? Duchovní frašťačkeho okresu nič iného neurobili, len čo podpísali ten výrok, ktorý prevelebný pán farár Brucker ako predseda vyslovil a urobili to ako verní ľudáci. My ako statoční ľudia museli sme sa držať toho, čo bolo uzavreté a ako výrok vyslovený a aj podpísaný, to jest, že kandidácia nebude. A keby aj voľba prevedená bola bývala, z nás ani jedon by nebol hlasoval na liberála.

Jozef Praznovszky	Ferdinand Sándorfy
Franc Hoenigh	Anton Praznovszky
Béla Plechlo	Nikodem Steklács
Jozef Révay	Theodor Jedinák
Michal Bubnics	Augustín Vávra.

Z prievidského okresu.

O našej špatnej voľbe dlho, dlho musíme sa rozpisovať. Žiada to od nás tá pravda, ktorú v Prievdzi dňa 1. júna ukrižovali a žiadajú to od nás tí naši spoluobčania a ľudáci, ktorých pri hlasovaní práva pozbavili. Aby ale na javo vyšla všetka špina, ktorá na Rudnayho mandáte prilepená je; aby verejnosť dozvedela sa, čo robili na voľbe predsedovia, slúžnovci, notári a kadejakí židovskí chasníci, do podrobna opísať musíme tú ohavnosť, ktorú liberáli vyhlasujú za slobodnú voľbu a za vôľu väčšiny.

Vyzývam teda bratov ľudákov, ktorí povedomie majú o prechmatoch, o surovosti, o násilnenstve o podplácaní a o napájaní, aké prevádzali liberálni korteši — akéhokoľvek sú stavu a mena — aby svoje zkušnosti uverejnili v našom «Kresťane», lebo len tak bude obecenstvo vedieť, čo sa robilo 1. júna v Prievzizi a tiež aj cudzozemsko sa dozvie, aká sloboda panuje v Uhorsku a ako volia u nás.

Áno, do zlého chýru doniesť musíme každého darebáka, ktorý pri prievidskej voľbe pracoval. Nás nešanovali liberáli, neboli by dbali, keby nás boli husári a žandári rúbali a strievali, teda ani my nešanjme ich a neodpusťme nikomu, kto nás ukrivdil a kto nás ozbíjal.

Riaditelia voľby prievidskej vopred vedeli, s akými prostriedkami budú účinkovať, len aby nás ľudákov oklamali. S hotovým plánom doišli na voľbište a plán tento potvrdili jak v Nitre, tak aj v Budapešti. Istotne aj Lojzo Rudnay vedel, ako sa budú volební predsedovia proti strane Kolomana Brestyenzskyho chovať a aký mandát obdrží, veď celú noc až do rana, kým ho za vyslanca nevyhlásili, zdržoval sa v hostinci u Freiberga a ta dochodily k nemu depeše o hlasovaní. Veru špatne od neho, že prijal ten špinavý mandát. Veď nie väčšina vyvolila ho, lež svevoľa a brutalita tých liberálov, ktorí voľbu viedli.

Človek pozastaví sa nad tým, ako môže predseda prisahať, že voľbu zákonnite prevádzat bude, keď on istotne už vopred vie, že tú prisahu nezadrží. Dľa zákona trestať by mali krivoprisažníka, kdežto predsedovia vopred vedia, že sa im nič nestane. No, postaráme sa o to, aby obdržali zaslúžený trest.

Alebo vezmime si slúžnovec. Zákon zabráňuje im kortešacie, nuž a či Abaffy a Somogyi zadržali zákon? A čo sa im stane za to? Oni hovoria, že nič, my ale žiadať budeme, aby ich dľa zásluhy potrestali, lebo zákon nesmie rozdiel robiť, či slúžny, či sedliak, keď si sa previnil proti zákonu, trp.

A čo máme povedať na držanie sa notárov a na ich špinavé a bezočivé kortešacie? Títo pánkovia poznajú nás ľudákov, keď porcie inkassujú, alebo keď im vačky s pobočnými dochodkami naplňujeme, pri hlasovaní však nepoznali nás ľudákov. Kolkí z nás na otázky

volebného predsedu správne odpovedali; povedali teda ako sa zovú, kolko majú rokov, pod ktorým číslom bývajú a na koho hlasujú. Svedkovia stotožnili ich osobu, keď sa ale predseda pýtal notárov, či znajú toho istého, ľuhali, že nie. Mena tých notárov, ktorí sa v tom vyznačili, môžeme aj uverejniť. Ako ti sa opovážia pred ľuďmi ísť? Nuž aj týmto neujde tá lôž na sucho? Či ich nebudú trestať? Musia ich, lebo ináč zanikne spravodlivosť a ľud prestane dôverovať sudcom.

Všetky huncútstva opísané budú v petícii, každý huncút bude vyslychaný a dľa zásluhy trestaný. To žiadame my, oklamani ľudáci a vyžaduje to aj česť našej krajiny. Nech si za hranicami nemyslia, že v Uhorsku slobodno lúpežiť a zbíjať. Na to je kuriálne súdobníctvo. Nech aj liberálni korteši, slúžnovci, notári a volební predsedovia trpia, keď zákon prestúpili.

Pri voľbe najšpatnejšie držali sa židáci. To im nikdy nezabudneme. My ľudáci nemali sme žiadnej slobody. Husári každú pol hodinu chodili medzi nami, hľadajúc zádrapku k bitke. Tak to mali naložené. Židáci ale, akožto riaditelia požívali skutočne nadpráva. Rudnay im môže ďakovať, že dosiahol tak «krásneho» víťazstva. Najkrajšie vyznačili sa židáci vtedy, keď na našich kňazov pluli, nadávali im a šli na nich pástami. Chudák pán kaplán Vilhem Fegyveres, skoro o život prišiel, tak sa vrhli naň pluhaví a besní židáci. Týchto smradúchov, bolo vo volebnej miestnosti aj dvadsať a vykrikovali na ubohých ľudákov:

— Na Brestyenzsky Alojza, na Csillagiho, na Sporzona, na ľudovú stranu hlasujte.

A túto židovskú bandu predseda nevyhnal, ba ju ešte povzbudzoval. Nuž je to voľba? Je to sloboda? Je to slobodné vyjavenie mienky?

Haňa a potupa!

Takto je ľahko zvíťaziť. To neni voľba. Tu jednoducho rozkázať mali, aby mandát doručený bol Rudnaymu, bez hlasovania.

My ukrivdení a hlboko urazení ľudáci mnoho sme sa naučili pri tejto voľbe. Presvedčili sme sa, že nás nenávidia páni zo strany liberálnej. Videli sme, že oni viac majú dovolené ako my. Videli sme, že zákon volebný je len na papieri. A táto zkušenosť zarmútila nás. A v našom zármutku a v našom opovržení odhodlali sme

sa k bojkottu. Áno, bojkottovať budeme tých, ktorí na nás pri voľbe pluli a nás práva hlasovacieho ozbíjali. Liberálovi ani dobré rano, ani dobrá noc. Liberálovi nepredáme nič, ani od neho nekúpime. Svoj k svojmu. Kresťan nech len u kresťana kupuje. Uvidíme potom, či tí darebáci ktorých bojkottujeme, aj pri budúcej voľbe na nás pluvať budú.

Bratia ľudáci, utište svoje pobúrené srdcia a dôverujte v kráľ. Kurii, ktorá súdifik bude nad našou petíciou. Ona dá nám zadosťučinenie a vypovie so svojim výrokom, že áno, v Prievidzi dňa 1. júna nevolili, lež lúpežili.

Rozhorčený ľudák.

Výchova detí.

Pri ukrutnej katastrofe v obci Ökörító v satmárskej stolici zahynulo celé pokolenie obce v najkrajšom veku, medzi nešťastníkmi prišlo o život aj 37 školských žiakov. Zahynulo jedno 2-ročné, jedno 4-ročné, jedno 6-ročné, tri 7-ročné, tri 8-ročné, päť 9-ročných, osem 10-ročných, sedem 11-ročných, desať 12-ročných, pätnásť 13-ročných, osem 14-ročných, šesť 15-ročných, spolu osemašesťdesiat niže 16-ročných dietok. Že tieto dietky, ktoré čste do ovody, do každodennej a do opakovacej školy chodily, do krčmy na tanečnú zábavu išly a že tam zahynuly, toho príčinou sú sami rodičia, krčmár a verejné pomery.

Aby dietky od nemravného chodenia do krčmy odľahované byly, to je v prvom rade povinnosťou ich rodičov. Jestli ale rodičia nepoznajú túto svoju povinnosť, tak ich na ňu máme upozorniť, priučať, vychovávať a viesť ku nej všetkými možnými prostriedkami a pri každej zavdanej príležitosti, jestli to ináč neide, aj pokutami a upotrebením moci.

Dietky niže 16 rokov sú dľa zákona z krčmy vytvorené. Toto ale, žialbohu, ešte dnes je len na papieri a veru len zriedka býva ono prevádzané. Obecné predstavenstvá, aby s rodičmi do krčmy chodiacich dietok v dobrom pomere ostaly, hriešne a nesvedomite zanedbávajú tú svoju povinnosť, aby dietky od krčmy odvádzaly. A toto je príčinou toho, že po dedinách tak často možno vidieť niže 16-ročné dietky v krčmách vysedávať.

Krčmár tiež veľmi dobre vie, že sú dietky z krčmy vykázané, ale on na tento zákaz ne dbá, ba aj to sa často stáva, že také dieťa, ktoré matka pošle do krčmy pre opilého už otca, krčmár posadí ku stolu, naleje mu do pohára a dá mu koláčik. Kolkému nebezpečeniu je čistá, nevinná duša takéhoto dieťaťa na tom mieste vzstavená! Ba aj mladšie ženy, ktoré si ešte radi zatancujú, berú so sebou do krčmy na tanec svoje dietky!

Náš dedinský ľud všetko toto dobre vie a vie aj to, že to neni v poriadku a predsa to robí. Z každodennej školy vyšlé dievča, bár ešte chodí do opakovacej školy, už sa drží za devu, je zrenicou matky, ktorú už treba cifrovať, aby si ju každý obzrel. Otec volaktorého dievčata snád v Amerike v niektorej bani alebo vo volaktorej fabrike na železo utráca svoje zdravie, svoju mladost a jeho niže 16 ročné dievčatko vyobliekané chodí na muziky po krčmách, kazí svoje zdravie. tratí svoje mravy. Včasné chodenie po krčmách, po muzikách má za následok včasnú chorobu, včasnú smrť.

Naozaj aj chlapci, ktorí chodia ešte do nedeľnej alebo do opakovacej školy, sa už tiež miešajú medzi mládencov. Cigara, karty, kolkáreň, víno a pivo sú ich nedeľnou popoludňajšou zábavou. Otec si pomyslí, že veď chlapcovi za prácu do týždňa aj tak nič neplatí, v nedeľu mu teda dá na strovenie, nech že vraj privyká medzi mládežou.

Veru by bol čas, aby obecné predstavenstvá už raz prísne zakročily v tejto záležitosti a aby niže 16-ročné dietky čo najprísnejšie vykázaly z krčmy a muziky. Obecné predstavenstvá nech upozornia rodičov a krčmárov, že sú takéto dietky pod pokutou vykázané z krčmy, ba že krčmarovi pre toto aj licenciou odoberú.

Na svedomitú výchovu detí z tejto príležitosti zvlášte upozorňujeme kresťanských rodičov. Pravdu mali naši predkovia, keď povedali: Aký otec taký syn, aká matka taká Katka. V bázni božej vychované deti sú požehnanie rodičov; dietky ale, ktoré ľahkomyselní rodičia už v útlom veku vláčia po krčmách, pozdejšie sú na haňbu otcovi a matke. Kresťanskí rodičia miesto toho, čo v nedeľu a vo sviatok túlajú sa po krčmách, nech sa zdržujú doma a dietky

svoje nech zabávajú poučným a zábavným čítaním.

Čo majú čítať rodičia a čo k čítaniu dávať svojim deťom?

Len spisy a noviny v kresťansko-katolíckom duchu písané. V žiadnom katolíckom dome nech nechýba «Kresťan» a v každej poriadnej rodine viere svojej oddaní veriaci nech usilovne čítajú mesačne vychodiacie spisy «Katolíckej Ludovej Jednoty». Čo ale ľudia v novinách a spisoch katolíckych čítajú, to v živote a v celom chovaní svojom nech aj svedomite nasledujú. Zlé čítanie je záhubou rodín. V žiadnom poriadnom dome neslobodno preto trpeť noviny v židovskom-liberálnom duchu písané. Také noviny sú prameňom záhuby dospelých a základom zlej výchovy detí.

My na tom pracujeme, aby Uhorsko poznove bolo kresťanské. V tejto práci nezmýli nás žiadna moc tohoto sveta. V tomto veľkom diele ale nech podporujú nás rodičia tým, keď dietky svoje už od útlej mladosti vystrihajú pred nemravným liberalizmom, vychovávajú v duchu Kristovom a svedomite držia sa zásad kresťanskej ľudovej strany.

Z volebného okresu Zboró v šarišskej stolici.

Medzi všetkými ablegátskymi kandidátmi kresťanskej ľudovej strany nikto nestál tak pevne, ako dr. Michal Artim. Požíval on úplnú dôveru svojich kresťanských voličov a zaslúžil si ju v každom ohľade. Vidiek Makovica, kde dr. Michal Artim blahonosne účinkuje ako farár grécko-katolícky, zaplavený je židovstvom dovandrovaným z Poľska. Nebezpečné toto plemeno vyžiera tam neslýchaným spôsobom ubohých Rusniakov. Dr. Michal Artim proti vykorisťovaniu tohoto opusteného ľudu pozdvihol svoje slovo opetne aj v krajinskom sneme a šlahal pri tom svetských úradníkov, ktorým milší sú poľskí židia, ako ľud kresťanský.

Obyvateľstvo celého okresu v ablegátovi svojom spatrovalo vždy svojho láskavého otca. Volbu dra Michala Artima držal preto každý za celkom zabezpečenú.

V deň voľby, keď voličia z praďalekých de-

dín pešky prišli na voľbište vo veľkom počte, mohlo sa s istotou povedať, že kresťanskí ľudáci istotne dosiahnu väčšinu čo najmenej 200 hlasov. Pri voľbe ale svedolne a zlomyseľne pokračoval v prvom rade volebný predseda. Ľudákom nevykázal za tábor obyčajné staré miesto, kde sa predtým vždy shromažďovali, lež ich vtisli do malej zahrady v susedstve židovského ghetta, jednej ulice totiž, kde bývajú sami poľskí židia. Tu potom obrábali ľudáckych voličov notári, podplatení grécko-katolícki učitelia a poľskí židáci. Pri hlasovaní vyše sto voličov odmrstili preto, že svoje meno nevypravovali zreteľne alebo že do lajstrov chybné mali zanesené číslo domu a vek.

Oslopaní korteši inzultovali dvoch zborovských duchovných, ktorí ľud ku voľbe dovedli, pred volebnou miestnosťou štúrali a trhali ich poľskí židáci. *Hlavný slúžny z Felsővizköz jednomu ubohému Rusnákovi z dediny Kishely v jeho besnosti vyškubal vlasy.*

Takýmto špinavým spôsobom dosiahli liberáli väčšinu 47 hlasov a za ablegáta vyvolený je kandidát darebnej strany Imrich Szepesházy. Voľbu zakončili o 8. hodine večer, chudiaci Rusniaci vytrvali na voľbišti o hlade a smade a keď slyšali výsledok voľby, že Artim prepadol, pustili sa do hlasitého plaču. Ako by aj nie. Veď ich už teraz nemá kto zastávať a panovať budú zas nad nimi nesvedomití úradníci a poľskí židáci.

Z ružomerského okresu.

Už je tu po voľbe. Angyalovci liberáli sa radujú, Bajorovci národnári sa rmutia; predseda ale my ľudáci sme najopustenejší. Liberálna veľmi srdí. Judášskym grošom vysoko vyznačení podajední liberáli z tej nízkej vrstvy hanbia sa za svoje presvedčenie liberálne, ani len smelo ľudákovi do očí nepozrú. Po dedinách nastalo už ticho. Páni už tak nechodia a nevláčia sa. Korteši spia vo dne v noci, lebo ustali. Husacie perká už poodkladali, aby školské deti na budúci školský rok mali vo škole čím písať a liberálky, aby na hodý mali čím koláče potierať k lepšiemu liberálnemu apetítu. Teda dobrý apetít.

Volíč.

POLITICKÉ CHYRY.

Dňa 10. júna zakončili sa voľby krajských vyslancov a z kresťanskej ľudovej strany vyvolení sú nasledujúci:

Vágvecse: *Desider Ajtics-Horváth.*

Ólubló: *Anton Beszkid (nový).*

Pécsvárad: *Ján Frey (nový).*

Lövó: *Štefan Haller (nový).*

Sárvár: *Karol Huszár (nový).*

Eszterháza: *Ján Molnár*

Keszthely: *Béla Rakovszky*

Csorna: *Štefan Rakovszky.*

Kőszeg: *Gróf Bela Seherr-Thoss (nový).*

Németujvár: *Alexander Simonyi-Semadam.*

Zsámbokrét: *Georg Szmrecsányi.*

Marczali: *Mikulás Zboray.*

Ujbánya: *Ján Zelenyák (nový).*

Urlaubovanie vojakov počas žatvy a obračiek.

Minister honvédstva vydal obežné nariadenie o urlaubovaní vojakov počas žatvy a počas obračiek. V smysle tohoto nariadenia ktoré minister honvédstva vydal v usozumení so spoločným minisirom vojny a ktoré má v budúcnosti slúžiť za všeobecné orientovanie, aktívne mužstvo spoločnej armády — nakoľko to záujmy služby, vycvičenia a zbrannej moci dovoľia — velitelia čiat na čas žatvy, obračiek a lámania kukurice na tri týždne pustia na urlaub. Slabšie, vo cvičení zaostavšie mužstvo, na jar narukovaní rekrúti a jednoroční dobrovolníci tejto výhody vôbec nemôžu byť účastní. Urlaubovania diať sa budú v nasledovnom poriadku: 1. V prvom rade dostanú urlaub tí statkári a árendátori, jako i týchto synovia, zatovia a vnukovia, ktorí jako udržiavatelja rodiny z tej príčiny nepoživajú obvyklú výhodu, lebo ich bratia ďalej slúžia pri vojsku alebo cieľom zarábania zdržujú sa v cudzozemsku. 2. Synovia, zaťovia a vnukovia majiteľov a árendátorov menších a stredných sedliackých majetkov. 3. Poľní robotníci, títo zvlášte vtedy budú do ohľadu bratí, jestli aj posledný rok slúžiace mužstvo, ktoré si nie na ciele žatvy pýta arlaub, môže sa na kratší čas urlaubovať. Urlaub za tri týždne na čas žatvy len pri pechote, jágerských čatách, pri vrchovom a pevnostnom delostrelectve slúžiace mužstvo môže dostať. Pri jazde a pri ostatej brandži slúžiace vojaci dostať môžu urlaub vo všeobecnosti. Čas urlaubovania počas žatvy veliteľstvá vojenských sborov ustálila riadne spolu s administratívnymi vrchnosťami, po pripado s gazdovskými spolkami.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

BESEDNICA.

O kňazoch.

Napísal: Ján Horváth, keplán v ostrkovský.

(Pokračovaní.)

Kňaz vyučuje v škole deti v náboženstve. Jak veľmi dôležitá vec je vyučovanie dieťaťa, to sa dostatočne ani opísať nedá. A preto kňaz, znajúc túto povinnosť, mnohé hodiny strávi v škole medzi dieťkami. Nahltá sa tam prachu, plúca svoje hubí zlým povetím, medzitým zdravie si kazí s neposlušnými hlavatyimi dečkami.

Veru, svedomité vyučovanie školských detí požaduje od kňaza veľké sebazaprenie, namáhanie a bárs toto neznamena drevo rúbať alebo orať: no ale táto trojhodinová duševná práca viac môže umoriť sily a schopnosti, jako telesná práca.

Kňaz ale musí aj kázať. A aj toto je práca. Niektorý sa zasmieja nad týmto, mysliac si, že však kňaz má to už v malíčku. Není to veru tak. Príslovie hovorí: Dobrý kňaz učí sa až do smrti. Áno, musí sa učiť. Dobrá gazdina nie o jedenástej začne rozmýšľať, čože má uvariť svojim domácim, lež už napredok si zrobí plán, programm a chystá sa k tomu.

Veru aj ten kňaz sa musí obstaráť o duševný pokrm a musí znať duševné okolnosti svojich veriacich a podľa toho riadiť svoje poučenia. K tomu sa ale musí chystať, musí mnoho rozmýšľať, lebo z povetria nedostane sa k tomu. Kňaz má svoj programm a podľa toho pokračuje ďalej a ďalej vo vyučovaní svojich veriacich. Tak teda aj táto vec požaduje od kňaza prácu a veru mnohorazy dlhú prácu!

Ďalej kňaz píše mravoučné knihy a spisy pre ľud, aby napravil, čo bezbožníci pokazili. Kňaz krtí, uvádza, sobáši, zaopatruje nemocných, pochováva v daždi v blate, v snahu a mrazoch. Jedným slovom: každý má dosť práce. A keď by aj nemal na hotove, vtedy si veru dobrý kňaz vždy najde robotu, zamestnanie. Preto mnohí ľudia nachodia sa vo veľkej mýlke, ktorí, keď nevidia kňaza takú prácu konať, jakú oni konajú, hneď sú hotoví ho posúdiť, rieknuc: «jak mu je dobre, nič nerobí, len sa prechádza».

Toto som na vlastné uši počul, ešte jako klerik. Bolo to na konci roka pred zkúškami (ekzamentami). Vtedy práve mali sme najviac učenia. Ale predstavení nariadili, že vždy odpoľudňa na jednu hodinku sme išli na prechádzku. Stretli sme sa s robotníkami. Prvé slovo čo sme počuli bolo:

— Sú toto darmožráči! Jako im je dobre, len sa prechádzajú a ništ nerobia!

— Chudiak — lutoval som ho — kebys vedel, jak ťazkú a veľkú robotu sme v ten deň prekonali, nebol by si takéto posudzovanie z úst vypustil, lež na znak úcty bol by si klobúk z hlavy ztrhol.

Takto súdi svet dľa zdania! Niektorý človek, hádam, zas takto povie:

— Veď ja uznám, že i kňazi pracujú, a ťazko pracujú, no ale za túto robotu berú peniaze!

Bratku môj, laskave sa ťa pýtam: z čoho má ten kňaz žiť, či z ľufu? Dľa sväteho písma hoden je delník mzdy svojej. A naposledy, kde nájdeme takého, ktorý by darmo robil? Počnúc od ministra, ktorý je veľký boháč a veľkú pensiu ťahá, až do posledného robotníka, žiadon zadarmo nič nerobí, prečo by mal len kňaz činiť výnimku? Či on nemusí jest? A či aj on nemá výdavky, ktoré musí splácať?

Hm, hm. Veď ešte i rímsky pápež žiada peňaznú podporu a katolíci každoročne posielajú mu takzvané peterské haliere.

Načo mu je to? K čomu to obráti? Najsamprv milý čitateľu musím poznamenať, že na milliony je ľudí, ktorí viac obratia na svoju osobu každodenne, jako jeho svätosť: pápež. Na tým ale nezastavuje sa nikto. Čo sa ale pápežovi sbiera, tých peterských haliarov: to sa obráti na vedenie pápežského dvoru a mimo toho na tie najužitečnejšie ciele! O toto ale neďbajú tí, ktorí v tom nachodia radosť aby mohli všetko zašpiníť a zoškľiviť.

Keď ale pápež na stavanie chrámov, na podporu špitálov a k spravovaniu a prevedeniu tak prevelikej Cirkvi pýta, prosí obeť v mene božom od svojich veriacich, nie milliony, lež haliere: hú! to je už prí mnoho v jejich očiach, vtedy dľa jejich rečí už sa «naplňuje to kňazské vreco», «pápež žobre» atď., vykrikujú v novinách, jako i pri schôdzkach a beda tomu, ktorý by opovažoval sa ho zastávať, ba preň ešte i obeť žiadať.

Hja, takýto duch panuje u mnohých katolíkov, lež na darobné, márne veci tisíce vyhadzovať, nad tým sa nikto nezastaví.

— Ale veď mnohí kňazi sú celi «Rodschildovia», tolko majú peňazí! Kdeže ich ozaj podejú? — Toto povie niekto. Ja sa neopovážim úplne odpovedať na túto otázku, ponevác není som vstave naznačiť tie mnohé ciele, na ktoré kňaz zo svojho vačku obetovať musí. Naznačím preto len niekoľko punktov.

Každý kňaz drží za potrebnú vec, aby chrám boží bol to najkrásnejšie miesto. No a keď veriaci ľud obetuje svoje haliere na okrášlenie kostola, či sa kňaz môže odtiahnuť od tej povinnosti, aby aj on neobetoval k ozdobe chrámu? Pán Boh mu to stonásobne zaplatí tu na zemi, ale istejšie na druhom svete.

Katolícka škola je to najpotrebnejšie na svete. Na katolícku školu obetovať je povinnosťou najprvejšou, lebo čo osoží prázdny kostol, ktorý nenavštivujú veriaci? Výchova kresťanská v katolíckych školách je ten fundament, na ktorom sa dvibá celé stavanie katolic-

U ženského krajčírka v Kaire v Egypte, kde ženy dopoly zakrytou tvárou chodí po ulici.

keho povedomia: A na tento cieľ, kto toľko obetováva, ako kňaz?

Stavania farské nakoľko požadujú, aby kňaz siahol do svojho vaku, aby boli v poriadnom stave, položené!

Kňaz obetuje na vatikánskeho väzňa: na pápeža každoročne.

Koho tak radi vyhľadávajú chudobní celého okolia, ako kňaza? Dobré vedia, že keď by boli zavreté dvere všade inde, u kňaza nemusí darmo klopať.

Koľko obetuje kňaz na katolícku tlač s tým, že nielen predplatí na katolícke noviny, časopisy, lež i mimo toho poskytuje im hojnú podporu.

Keď katolícke spolky, spoločnosti hľadajú dobrodincov, aby si udržať mohli svoje ústavy, prvá štácia je kňaz, u toho sa ustavia.

Nejedon kňaz má chudobnú rodinu a táto čaká pomoc od kňaza. A koľko obetuje kňaz tak, že pravá ruka dá, o čom nevie ľavá ruka, slovom: o čom svet ani pochopu nemá, len jediný Pán Boh!

Veru, keď dakto na svete, zaiste je to kňaz, ktorý má veľmi mnoho titulov, ktoré požadujú od neho, aby priniesol obeť. Bratku môj, nemyslím, že by sa našiel človek, ktorý by musel na tak mnohé veci a tak mnoho obetovať, ako kňaz.

V jednom katolíckom časopise našiel som príklady takej obetovavosti, ktorá sotva má páru na celom svete. Veru do sedemdesiatej siedmej krajiny bol by zaletel ten chýr, keby nasledujúce dobrodenia židia boli vykonal. Ale že to nepochádza od židov, lež od kresťanov, ba ešte od katolíckych kňazov, o tom sotva kto vie volačo.

Čože teda tak zvláštneho učinili tí kňazi, a sice tí rábski (Győr) kapitulníci? Nič iného, jakože obetovali na dobročinné ciele nasledovne:

1. Anton Winter prepošť dal vystaviť nádorvárošskú školu a sirotinec. Čo toto znamená, to si každý môže pomysleť.

2. Franc Ebenhöch 25 tisíc korún obetoval na rábsky sirotinec pre chlapce.

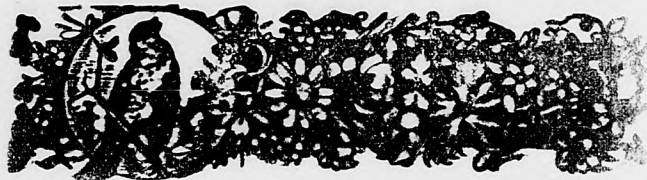
3. Franc Hupka 70 tisíc korun zložil na kultúrne ciele.

4. Na katolícke ciele obetoval Jozef Kokaš 128 tisíc korún, Jozef Frichtl asi 90 tisíc korún atď. Mohol bych tu pomenovať ešte premnohých, ktorí zanechali tisíce a tisíce na dobročinné ciele.

Bratku môj, ktorý tak často hromžíš proti kňazským majetkom: ukáž mi jedného socialistického vodcu alebo židka, ktorý by toľko dobrého učinil a natoľko podporoval chudobu! Tam, kde vyrvú majetok z rúk kňazských, tam pozbavujú ľud najznamenitejšieho prameňa dobrodenia.

(Dokončenie nasleduje.)

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Krešťan»-a!**

CHYRNIK.

Dar manželky dediča trónu. Z Prešpurku sdeľujú, že pápežský komorník dr. Oskár Borsiczky vychovateľ detí dediča trónu minulý týždeň osobne odovzdal grófke Helene Szapáry dar manželky dediča trónu kňažny Žofie Hohenberg pre nový kostol, ktorý stavajú na pamiatku kráľovnej Alžbety. Dar je jedna strieborná pozlattená monštrancia, na ktorej je vyryté dátum 1. júla 1910. V ten deň bude totižto 10 rokov, čo sa vydala za dediča trónu.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie 8. júna vo výročitý deň pokoronovania jeho veličenstva kráľa v sídelnom chráme biskupskom slúžil slávnostnú sv. omšu, na ktorej úradníci štátnych, stoličných a mestských vrchností súčasťnili sa v nápadne malom počte, čo nie vo veľmi prajnom svetle predstavuje patričných. — V VII. obežníku svojom osvietený pán biskup spomína svoju cestu do Rímu, svoj výsluch u svätého otca a svoje návštevy u viacerých kardinálov. Duchovných svojho biskupstva vyzýva k nezkatnej oddanosti ku svätému otcovi a aby veriacich z príležitosti bližiaceho sa sviatku sv. apoštolov Petra a Pavla povzbudili k obetovaniu petrových halierov. Správa katolíckej cirkvi zvlášte prítomne spojená je s veľkými výdavkami. Udržiavanie svätých misií na Východe stojí mnoho peňazí, z ktorej príčiny svätý otec prítomne viacej odkázaný je na podporu a obetivavosť veriacich, ako inokedy. V tomže obežníku osvietený pán biskup odporúča púť do Lourdesu, ktorú 26. júla vede ta osvietený pán biskup dr. Medard Kohl. — Malé deti opatrovne sv. Jozefa z príležitosti menín osvieteného pána biskupa košického zariadily peknú slávnosť, pri ktorej pán biskup v peknej reči povzbudzoval prítomných ku zvláštnej úcte najsladšieho Srdeca Pána Ježiša. — Stoličný kultúrny spolok 8. júna vydržoval riadne výborové zasadnutie pod predsedníctvom dra Melchiora Takács, praeláta praemonštratských kňazov. — Minule dni zomrel tu otec Ladislavovej Szalay, ktorá prikladným spôsobom vrele zaujma sa za dobročinné spolky každého druhu a predsedníčkou je patronážu. Patronáž z tej príležitosti vydržoval zasadnutie za prítomnosti osvieteného pána biskupa a zarmútenej predsedníčke jednohlasne vyslovil svoju sústrasť. — Pre večeradlo kniežata Franca Rákócziho II. z mesta Rodosto prevezené, v spojení s tunajším muzeumom vystavia osobitnú miestnosť. Kryptu Franca Rákóczi II. najnovšie navštívili žiaci katolíckeho gymnázia z Rábu (Győr) a žiačky anglických mnišiek z Miskovca. — Edmund Bányász zaslúžený farár obec

Nagykövesd odobral sa na odpočinok a na jeho miesto poslaný je kaplán Hadrian Dienes.

Levočským pútnikom, ktorí od Žiliny putujú do Levoče, oznamuje sa, že vodca púte, na svoju prosbu, ku zpráve košicko-oderberskej, v záležitosti polkarty, v máji upravenú podnes odpovede nedostal.

Chýry zo Šáriša. *Prešov:* Stoličný výbor vydržiava najbližšie svoje riadne valné zhromaždenie. — Z tunajšieho blahosne účinkujúceho ústavu anglických mnišiek ziačky počtom 63 navštívili minulý týždeň kryptu kniežata Franca Rákóczi II. v Košiciach a ovenčily jeho rakev. — Pekný príklad pečlivosti o ľud dala stolica Csongrád, ktorá zakročila na patričnom mieste, aby pod voľbami v nedeľu a vo sviatok po dedinách krčmy zatvorené boly. Podobnou prosbou obrátila sa ku patričným vrchnostiam aj stolica šárišská, prosba tá ale nebola vyplnená. — Ministerstvo orby počas prázdnin pre 360 učiteľov cez tri týždne usporiada gazdovský kurz v 16 gazdovských školách, z ktorých každá ku zaokrúteniu výdavkov dostane podporu 100 korún. — *Barjdijov:* Pre páchané pri voľbe nezákonnosti a atrocitu proti voľbe bardijovskej zadaná bude petícia. Jednotliví gazdovia skladajú na tieto útraty po 50 korún a nasbieralo sa už 3600 korún. Podobná petícia zadaná bude aj z okresu zborovského. — *Galbató:* Tunajší horlivý duchovný Anton Levendovszky od osvieteneho pána biskupa obsiahol investitúru a v krátkom čase bude inštalovaný. — Ján Juszkó zo Soováru preložený je do Szepši a na jeho miesto poslaný je kaplán z Homonny Imrich Urbán.

Dietky podpalačmi. V obci Zápšzony (stol beregská) pustošil ohromný oheň, ktorý vo veľkom vetre celej obci hrozil zkazou. Dve na seba ponechané deti v jednej stodole ihraly sa so zápalkami a podpálily nakopenú slamu. Vo veľkom vetre sa oheň rapídne širil čoskoro zhorelo desať domov i s pobočnými budovami. Aj veľa domácich zvierat a krme zhorelo. Jedno dieťa sa tak popálilo, že o niekoľko hodín zomrelo a aj druhé zápasí so smrťou.

Oheň vo svatobnom dome. Z Prešova píšú, že na pustatine Jánosvölgy práve vtedy sa chytila slamou krytá strecha jedného domu, keď v ňom svatobníci tancovali. Svatobných hosťov opanoval náramný strach a jeden ponad druhého tiskli sa von z horiaceho domu, Sluha Štefan Ciprus sa už nemohol zachrániť a zhorel.

Zadlával ho vlak. Z Veľkých Topolčian píšú, že 32-ročného železničného robotníka Pavla Trenčanskeho zadlával vlak. Oplakáva ho vdova a päť sirôt.

Nešťastie na kráľovianskej železničnej stanici. Z Kráľovian (stol. oravská) sdelujú, že 27. mája manželku štátneho učiteľa Jozefa Jureka a matku päť nedospelých dietok na tamojšej železničnej stanici zadlával vlak a nešťastná pani naskutku zomrela. Nešťastie sa udajne preto stalo, lebo železničný vrátnik nestál na svojom mieste, pretože bol vraj zamestnaný pri skladaní pošty z vlaku a tak nešťastná pani práve

vtedy vyšla z perronu na koľajnice, keď od Ružomberka prijachal na stanicu vlak, ktorý ju zadlával. Veľmi podivné je, že sluhovia a medzi nimi aj vrátnik stanice vtedy, keď vlaky prichodia, nekonajú svoju povinnosť, lež idú konať poštársku prácu. Toľko je isté, že železniční zamestnanci pri pošte nemajú čo hľadať, lebo veď pošta má mať svojich sluhov.

Za živa pochovaní. V Arade, ako odtiaľ oznamujú, piati robotníci rúcali jeden dom, medzičím sa jedna stena odrazu srútila a zasypala robotníkov Michala Kovácsa, Ladislava Gécsiho a Georga Mojsu. Robotníkov vyhrabali zpod rumov, ale už zomierali, keď ich zaviezli do nemocnice. Príčinou nešťastia bolo to, že staviteľskí majstri neboli prítomní pri práci. — Aj v Neapoli sa stalo podobné nešťastie. Tam sa totižto následkom opravenia dlažby na ulici steny jedného domu popukaly, byť domovníka sa srútil a rupy pochovaly pod seba manželku a dcéru domovníka, dve cudzé ženy a ešte jedno dievča. Na zachránení zasypaných ženských celú noc pracovali a konečne 4 mrtvolky vytiahli zpod rumov.

Ruské mravy. Petrohradská spoločnosť je veľmi rozčulená pre zatknutie viacerých popredných ľudí, ktorých zatkli pre falšovanie testamentu. Reč je totižto o testamente kniežata Oginského, po ktorom ostalo viac kaštitelov v cene viac millionov rublov. Tento testament, v ktorom kapitán gárdy Vonljidjarski je pomenovaný čo universalny dedič a v ktorom vdova kniežata takmer ani spomenutá neni, falšoval Vonljidjarski pomocou viacerých pravotárov. Pred niekoľkými dňami falšovateľovi testamentu prekurali byt a našli uňho viac kompromittujúcich listov. Vojenský čestný súd naskutku zasadol a kapitána gardy nakrátko odbavil. Rozkázal mu, aby hneď vyzliekol uniformu a aby vystúpil z armády. Vonljidjarski, ktorý je cárskej rodine príbuzný, poslúchol a ako civil odišiel z vojenského čestného súdu. Na druhý deň ho zatkli aj s jeho spoluvinníkmi.

Zhabali datelinové semä. Z Jablonky (stol. oravská) píšú, že slúžny Desider Mesko na základe mienky odborného znalca košickej uh. kr. semä zskumajúcej stanice dra Štefana Bódisa dňa 30. mája na tamojšom trhu zhabal asi 9 metrických centov datelinového a 50 kg. trávneho semiačka, ktoré dvaja poľskí židia zo Zembrice (Halič) na trhu podrobne predávali. O semiačku sa totižto dokázalo, že je to len pozadok a že je v ňom mnoho kukučiny. Poľských židov mimo toho ešte aj potrescú. Veru je to dosť zle, že naši malí hospodári z Poľska kupujú nečisté semä na siatie namiesto toho, aby sa obrátili na spoľahlivých, známych kupcov so semenom, ktorí im už aj v svojom vlastnom záujme predajú len čisté semeno bez kukučiny.

Dr. Alexander Ernst pápežský komorník a hlavný správca Katolíckej Ludovej Jednoty, po ťažkej chorobe tieto dni opustí sanatorium. Zvesti tejto potešia sa zaiste početní priatelia a známi hlavného správcu Jednoty, ktorému Boh takmer zázračným spôsobom pomohol.

HOSPODÁRSTVO.

Kynoženie buriny.

Pri dobrom a čistom zrne na siatie, pri vzornom obrobení roli, pri zodpovednom narábaní s hnojom, gazda predsa často býva nútený k tomu, aby burinu zo svojich roli osobitne a bezprostredne kynožil.

Burinu bezprostredne len ten gazda môže vykynožiť, ktorý prírodu buriny pozná, len ten jej môže odolať.

A ohľadom tohoto prvou podmienkou je to, aby sme vedeli, ako sa burina, t. j. plevel rozmáha, rozširuje. A z tohoto stanoviska, rastliny môžeme podeliť do dvoch tried:

1. Jedno- alebo dvojročné, ktoré len raz donášajú ovocie.

2. Také, ktoré hlboko v zemi majú svoje mäsité kerene, cibule alebo hlúzy a keď ich čiastky, ktoré sú nad zemou cez zimu aj vyhnú, podzemné ich čiastky prezimujú a z roka na rok vyrastú z nich nové a nové, kvet a ovocie (zrnká) donášajúce stebľa a sú na to príklady, že jedna takáto rastlinka časom celú roľu nakazí tak, ako nakazí jedna prašivá ovca celé stádo.

Korene jedno- alebo dvojročného stebľa buriny sú tenké. Mäsitý peň, cibuľu alebo väčšiu hlúzu nikdy nemajú. Stane sa sice, že niekedy aj tieto prezimujú, zvlášte keď je ľavná zima, ale sú aj také jednorocné rastliny, ktoré zavčas na jar kvitnú, veľmi zavčas donášajú zrno, z ktorého potom cez leto vyrastie nová burina, ktorá ešte v jaseň kvitne. Tieto rastliny teda dvarazy kvitnú.

Lenže z koreňa takéto jednorocnej rastliny len raz vyrastie steblo, z ktorého keď dozreté zrnká odpadajú, aj sama na veky zahynie.

Tieto sa teda len zo zrna rozmnožujú a jestli ich pozbavíme kveta, tak z toho stebľa, z toho koreňa viacej nikdy nebude žiadnych potomkov. Jednorocný plevel (burinu) teda jedno kosenie, žatie, zlomenie rukou alebo úhorenie celkom vyničí.

A jestli ešte aj o to dbáme, že pôdu primeraným obrábaním z roka na rok očistíme od semiačok schopných ku klíčeniu, tak sa od jednorocnej buriny ľahko oslobodíme.

Dvojročné rastliny klíčia na jar a v prvý rok sa-

vyvinuje v zemi mäsitý koreň, na povrchu zeme ale listnatá ruža. Táto listnatá ruža v jaseň zvädne ale mäsitý koreň prezimuje a na jar alebo v lete druhého roku vyžene listnaté steblo, na ktorom sa vyvinie kvet, z toho bude semeno a po odpadnutí zrelého semena zahynie celá rastlina. Teda aj tieto len zo zrna odnášajú potomkov a ak ich vtedy, keď kvitnú zkosíme, zlomíme, tak sme vykynožili celé potomstvo patričnej rastlinky.

Tieto dvojročné rastliny v prvom roku svojho vývinu obsahujú v sebe toľko šťavy, že jestli lístky ich spomenutej ruže na povrchu zeme povedzme zlomenou kosou prepíchneme ku zemi, zahynú.

Najnebezpečnejšia je ale tá burina, ktorá, ako sme to už spomenuli, hlboko v zemi má svoje mäsité kerene, buľvy alebo hlúzy. Tieto sa aj zo zrna rozmnožujú; kerene, stebľa im prezimujú a okolo nich potom z toho istého koreňa narastie časom celá hora im podobných rastlín.

Tieto rastiiny jednoduchým prerývaním pôdy sa mnohorazy ešte rozmnožujú, lebo pluhom roznesené čiastky koreňa alebo buľvy budú zárodkom zase novej buriny.

Keď túto burinu zkosíme v kvete, tým len toľko docielime, že sme zamedzili jej rozširovanie sa semiačkom a z tohoto ľahko možno porozumeť, že kynoženie tohoto druhu buriny je najťažšie, najnákladnejšie a že vyžaduje pečlivé študovanie a tú najsvedomitejšiu prácu.

Najlepšie poslúži tu hlboké úhorenie a základné posbieranie koreňov, buliev a hluziev. Ale o veľa lacnejšie je primerané upotrebovanie zamieňavého hospodárstva, pri čom treba pestovať také rastliny, ktoré buriny samé od seba kynožia. Nebezpečnú túto burinu možno kynožiť vykopávaním jednotlivých koreňov, buliev a hluziev a upotrebovaním burinu ničiacich látok.

DOPISY.

Z Tvrdomesta.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kresťane».

**Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hneď**

Beretvás-pastille

ktoré za desať minút zastavia najtuhšiu
migrén-hlavy bolenie. — **Gena K 1.20.**
Lekármi odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni!

Dorába Tomáš Beretvás, lekárnik Kispest. Pri 3 škatulkách
zasielka franko..

Naša ubohá, chudobná dedinka leží v topolčianskom volebnom okrese. My máme na krkoch pánstvo moravca Stummera; doposiaľ sme boli liberálmi, keď sme ale videli, ako preháňali žandarmi a vojakmi úradné osoby pána Gramantika, vzkriesili v nás svedomie, seba povedomie kresťanské a šli sme hlasovať pod bielou zástavou tej poctivej ľudovej strany, bárs sme vedeli, že notára žľe až čiernou sa stane. Takej hroznej voľby sa ešte nedožil náš okres. Sa z vreca sa sypaly z papule nejedného notára a podnotára hrozby a prosby. Dožijeme sa ešte toho času, že liberálom krky vykrútime.

Bývalý rychtár.

Shenandoah, Pa. 30. mája 1910.

Pochválen buď Pán Ježiš Kristus v Prev. Oltárnej Sviatosti!

Ctihodný Pán Redaktor!

Dolu podpísaný srdečne Vás prosím, raďte mi popriať miesta v našom «Kresťane», za čo Vám už vopred vyslovujem svoje najúprimnejšie poďakovanie a ufam sa, že moje riadky nepovandrujú do koša. Že čo ma pohlo, aby som sa ozval, verejne tuna v kratkosti opíšem ct. mojím spolubratom a sestram a vôbec každému kto číta tieto noviny a aj tomu, kto ich ešte nečíta. Ufam sa aj, že tieto moje slova si každý pozorne prečíta a aj povšimne, jak nie, nuž potom nech sa žiaden nežaluje na nikoho. Tak teda k veci, drahí moji spolubratia a milené sestry:

Už som — buď Bohu večná chvála — prežil 21 rokov v tomto novom svete v Spojených Štátoch Severnej Ameriky, kde sa až podnes chvála Pánu Bohu, ešte pri dobrom zdraví nachádzam. Posiaľ som sa ešte nezmienil o tom veľkom nešťastí, ktoré tu už od mnoho mesiacov zastihuje tých neborákov vystahovalcov a zvlášte našich rodákov, ktorí sa vystahujú v terajšom čase do Spojených Štátov Severnej Ameriky.

Drahí moji bratia a milené sestry, buďte tak dobrí povšimnite si tu týchto mojich úprimných, priateľských a spolu aj braterských slov a nepúšťajte sa do Ameriky, keď viete, že máte nejakú chybu a zvláštne nejakú vnútornú chorobu, nemoc atď., lebo si sami s tým preveľmi škodíte.

Pravda je, že po tieto mesiace vystahovalectvo sa tak zmáha, že úradníci, lekári na Ellis-Islandu, v Kastlegarde toľko majú práce, že si nevedia rady.

Od dňa 20. mája do 29. prišli z Európy 9 veľké

parolode z rozličných prístavov, ako z Bremen, Hamburgu, Rotterdamu, Amsterdamu, Antverpu a Fiume, tieto parolode priviezly so sebou, keď sa nemylim, vyše 13.000 vystahovalcov len III. triedy. Z týchto bolo pripustené na pôdu americkú len 11 tisíc a niekoľko sto. Ostatní všetci boli deportovaní odkiaľ prišli a to pre rôzne príčiny, ako starobu, srdcovú nemoc, bruh. chytľavú nemoc, trachomu v očiach, slabú postavu, ženské pre žily v nohách a rukách, slabé oči, špinavé telo svrbiacu nemoc atď.

Ani by som vám tu nemohol vypísať, pre aké príčiny bez všetkého práva tí ubohí boli deportovaní, to jest vrátení nazpät do svojich krajín, odkiaľ pršli. Ja sa veľmi čudujem, že jako sa to môže stať, veď lekári obzerajú pri každom prístave tých, ktorí cestujú do Ameriky? Nuž tu je teraz veľmi ťažko o tom súdiť, že kde je chyba. Chyba ale musí byť na každý pád, že toľki nešťastníci vrátení sú nazpät, a choroby cestujúcich mali by sa vyskúmať pri každom prístave, odkiaľ parolode prichádzajú s vystahovalcami do Ameriky a nie brať ich na loď.

Drahí moji bratia, zaumienil som si, že vám tuna v kratkosti opíšem a vysvetlím terajší zákon pripisťahovalecký, že akí ľudia sa pripúšťajú v terajšom čase na pôdu americkú. Nešetrim ani čas, ani písanie, s radosťou a z dobrej vôle a priateľskej lásky to robím, len aby som vám tým poslúžiť mohol nie k mojmu, ale k vašemu dobrému a sdelím vám v kratkosti, ako človek znajúci terajší pripisťahovalecký zákon, že jakí ľudia sú pripustení na americkú pôdu v terajšom čase a jakí nie.

Teda ľudia, ktorí sa cítia byť v nížeudaných chorobách, nech sa v terajom čase do Ameriky neopovažia pustiť. Takéto choroby sú: trachoma v očiach, bruch, srdcová nemoc, klopanie srdca, jedno oko, slabé oči, takzvané skúlenie, chybná reč. Do Ameriky nech nechodia ľudia chytľavej nemoce, slabej postavy a ľudia, ktorí majú jednu nohu kratšiu, ktorí s jednou nohou nemôžu dobre hýbať, kulhaví, ľudia, ktorí majú vole na hrtane alebo pod hrtanom, výrosty na šiji, ľudia ktorí majú temena nerovné, hrbáti, bez prstov na nohách alebo na rukách, ľudia krivej postavy, ľudia, ktorí mávajú zradnik, ženy ktoré majú ženské žily na rukách alebo na nohách, ľudia s krivými nohami a konečne, ktorí majú viac než 50 rokov, vynímajúc, jestli majú v Amerike synov alebo dcéry, to jest otcovia alebo matky.

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provozovanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požičiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžerníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa práca právnymi, mernickými a v gruntových knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý po stará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkám zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osahu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľia pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredu. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodnovrenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

Dalej nedospelé deti nižšie 16 rokov len vtedy sú prepustené, keď pre nich rodičia prindú až do Kastlegarden a odprisahajú pred Komissiou, že sú to jejich vlastné deti, ináč sú doportované nazpät, odkiaľ prišli. Konečne každý prisťahovalec musí ukázať v Kastlegarde dved komissiou mimo železničného lístka (tyketu) 25 amerických dollárov a akuratu adresu, kde má cestovať. Kto ale nemôže vyšudanú summu peniazi preukázať, a ani mu nikto peňazi nepošle, deportovaný je odkiaľ prišiel.

(Dokončenie nasleduje.)

Rozmary a Zarty.

Miešané ovocie. Host po obede ku kellnerovi :

- Kellner! Doneste mi miešané ovocie.
- Áno, hneď. S cukrom prosím?
- Bez všetkého.

Kellner o päť minút nesie prázdny tanier.

- Tu je prosím miešané ovocie bez všetkého.

*

Neskoro. Treforoční vojaci idú na urlanb. Keď už sedeli vo vozňoch a vlak sa mal pohnúť, pribehne krémár zo «Zeleného jágra» celý udychčaný a kričí:

— Pán kaprál Jánošík, nezabudnite, máte u mňa ešte desať fliaš piva!

Len ich vypite, pán krémár — skrikol kaprál — lebo ináč sa vám skyslí!

*

Najlepší dar. — Mužičku, keby som len vedela, čo ti mám na tvoje narodeniny do daru dať! Ty už máš všetko, čo je pekné a potrebné.

— Všetko predsa nemám; ja viem predsa čosi takého, čo by si mi darovať mohla.

— No, čože je to?

— Vieš čo, daj mi posledné slovo, to som ešte nikdy nemal!

Púť do Lourdes-u. Pri protektoráte a osobnom súčasnení sa osvieteného pána biskupa Kohl a s povolením najdostojnejšej vrchnosti cirkevnej, prevelebný pán Alexander Gaibl, opát-kanonik (Pozsony, Káptalan-utca 3.) s odchodom 26. júla b. r. vede púť do Lourdesu cez Švajciarsko a Francúzsko, pri návrate cez Maria Einsiedel. Ceny cesty sú: I. trieda 520 kor., II. tr. 400 kor. III. tr. 250 korún. Hlásit sa možno u prevelebného pána opáta kanonika Alexandra Gaibla do 25. tohoto mesiaca, tamže k dostaniu sú aj cestovné programy, prihlasy prijímajú sa len v obmedzenom počte.

Upozornenie. Viacráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdá sa, že spoľahlivý ten alebo onen ústav sprostredkujúci požičky? Otázka táto bude napozatým

Dobré chutnanie!

Zdravý žalúdok si zachováme, netrápia nás tlačené, bolenie žalúdka odkedy potrebujeme Feller rebarbara Elsa-pilulky k prehnaniu. Všetci to hovoria, čo ich raz upotrebili. Oprobujte to aj vy, bo tieto pilulky riadia stolicu a napomáhajú trávenie. 6 škatuliek franko 4 koruny. Lekárnik Feller Štubica, Kostolná-úlica číslo 18. (Záhrebská stol.)

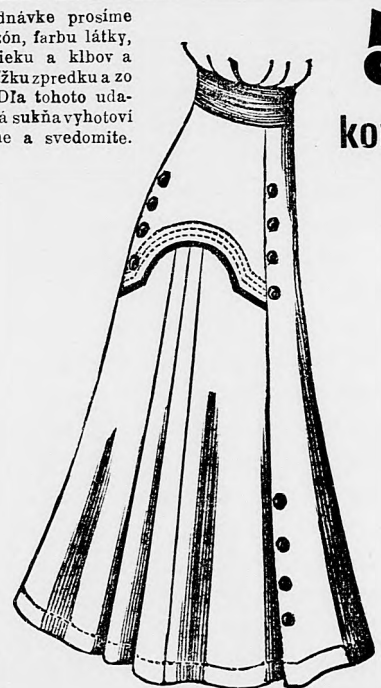
zbytočná, lebo hľa, my odporúčame a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý a nad to ešte aj nie je sprostredkujúci, ale *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prostredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet».

Odkazy redakcie.

R. O. T. Nemáme my nič za zlé, dôstojný Pane! Prosíme ale, ráčte nahliadnúť, že sme my neni šoviniisti a že sa proti nápadom nezaslúženým vždy bránit musíme. S náležitou úctou Vám oddaná redakcia.

J. V. Z. V budúcom číste.

Pri objednávke prosíme udať fazón, farbu látky, šířku drieku a kľob a sukne dĺžku zpredku a zo zadku. Dia tohoto udania každá sukňa vyhotoví sa presne a svedomite.

5
korún

Reklám 5 korún. Praktická sukňa k cestovaniu a obyčajnému noseniu vkusne zostavená solidnou prácou. Feš passe ozdobená je bortnou a šujtašmi hodobavného lesku, pod ktorými zbokú sú vkladané a zpredku prázdne falte. Z látky novej bruenskej vzorky svetlo-biele alebo olivo-biele prskanej, alebo jednoduchj čikovanej látky pre mužských pekná a trvanlivá hmota **5 korún.** — Reklám sukňa výlučne len v jablonej hladkej drapp farbe večnej trvácnosti **5-50 korún.** — Z lodenu alebo z polovičateho súkna v čiernych, sivých, tmavo-svetlých, barnavých, olivo-zelených farbách **6 korún.**

„KU SCHOSSENFABRIKE“
XVI., VIEDEN, Neulerchenfelder-strasse 2.
Dopisovanie v slovenskej reči.

Direkcii Schossenfabrik, Viedeň.

Úctive dávam na vedomie, že objednaná sukňa, prišla a úplne sodpovie, včul ale prosím poslať mi ešte jednu tej istej vzorky a spodobnými hodobavného lesku bortňami z teže tmavo-svetlej brnenskej látky atď za 5 korún.

Ostávam i ďalej vašim odberateľom s úpinou uctou Jozef Müller Békés 1. decembra. Takács-u. 983. č.

Takéto a tomu podobné dopisy bez dotazovania a prosby dostávame každodenne.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 11. júna.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tiská K 21.50—23.00, stolnobelohradská K 21.00—22.70, peštianska K 21.10—22.80, banátska K 21.50—22.60. — *Raž*: prvotriedna K 15.10—15.20, druhotriedna K 14.80 do 15.00. — *Jačmeň*: prvotriedny K 12.20—12.30, druhotriedny K 11.60—12.10. — *Proso*: K —, do —. — *Ovos*: prvotriedny K 14.00—138.0, druhotriedny K 13.40—14.90. — *Kukurica*: K 10.95—11.15. *Repica*: K —.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	17.80	17.40	71.00	16.60	20.60	201.0	16.20
		č.	7	7½	8		
		K	13.40	10.40	6.40		

Za 50 kilogramov i s vrecom.

Drobné otruby: K 8.15, hrubé K 9.00.

Strova: fazuľa obyčajná biela K 90.50—20.50, fazuľa strakavá K 14.00—14.75. — *Hrach*: nelúpaný čistý K 26.00—28.00, lúpaný K 46.00—54.00. — *Šošovica*: čistá K 22.00—26.00. — *Konopné semä*: K 20.00 do 21.00. — *Mak*: K 58.00—60.00. — *Rasca* (kmín): Kor. 107.00—108.—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 182.00—183.00, vidiecka K 000.00—000.00.

Datelinové semä: Červená datelina K 86.00—94.00, lucerna jasnozrná K — za 100 kg.

Lekvár: srbský K — bosenský K — po 50 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 89.00 do 90.00, kockový K 91.50—92.50, žltý K — za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky kríšťalový K 35.50, fiumánsky White-Star (***) K 29.50 za 100 kilogr. so sušom.

Spiritus: Rafinovaný odaný vo veľkom 180.00 do 180.00. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 50.50—51.00.

Slanina: mestská 4-kusová K 162.00—163.00, 3-kusová K 164.00—165.00. vidiecka K — za 100 kilogr.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4.20—4.40, žlté K 5.80—6.00 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K — srbské (100 kusové) K — po 50 kilogramoch.

Vajcia: prima uhorské K 66—70, od Tisy K 67—68, sedmohradské K 66—67 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec vo veľkom.

Maslo: k čaj K 2.70—2.90, k vareniu K 1.80—4.02.

A vonatok indulása Bpest ny. p. udvarról.

Érvényes 1910 május 1-től.

A vonatok érkezése Bpest ny. p. udvarra.

Délrelejt				Délután				Délrelejt				Délután			
vonal-szám	óra	perc	vonat-neme	vonal-szám	óra	perc	vonat-neme	vonal-szám	óra	perc	vonat-neme	vonal-szám	óra	perc	vonat-neme
hová				hová				honnan				honnan			
148	5 15	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	714	12 05	sz. v.	Szeged, Szolnok	143	3 51	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	157	12 05	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
122	5 35	a	Érsekújvár, Ipolytölcs	4106	12 10	a	Esztergom	145	5 05	a	Dunakeszi-Alag	133	1 20	a	Nagyvaros
718	5 50	a	Szeged, Szolnok	14023	12 20	gy. v.	Zsolna, Berlin	723	5 25	a	Cegléd	703	1 25	gy. v.	Bukarest, Bázias
152	6 00	a	Göd	123	12 25	sz. v.	Nagyvaros	725	5 35	a	Cegléd	103	1 40	a	Páris, Wien
4102	6 10	a	Esztergom	114	12 45	a	Wien	4101	5 50	a	Esztergom	503	1 50	a	(Kolozsvár, Tövis, Sz.-Németi, Szolnok)
150	6 20	a	Rákospalota-Ujpest	160	12 55	a	Rákospalota-Ujpest	139a	5 55	a	Nagyvaros	159	1 55	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
6502	6 35	a	Lajosmizse, Kecskeméti	162	1 30	a	Dunakeszi-Alag	725a	6 00	a	Cegléd	4107	2 05	a	Esztergom
102	6 50	k. ost. ex. v.	(Wien, Páris, Ostende, London)	4114 ²⁾	1 50	a	Piliscsaba	147	6 05	a	Rákospalota-Ujpest	161	2 40	a	Dunakeszi-Alag
512	7 00	gy. v.	(Nagyvárad, Arad, Brassó, Nagyszéchen, Körösmészö)	504	2 00	gy. v.	(Szatmár-Németi, Kolozsvár, Brassó, Párkány-Nána)	6505	6 10	a	Lajosmizse	163	3 00	a	Rákospalota-Ujpest
1404	7 05	a	Zsolna, Berlin	4108	2 20	a	Esztergom	721	6 20	a	Szolnok, Cegléd	6507	3 20	a	Rákospalota-Ujpest
104	7 55	a	Nagyszombat, Wien	106	2 30	gy. v.	Wien, Páris	701 ²⁾	6 30	a	Konstantinápoly, Bukarest	163a ²⁾	4 00	a	Rákospalota-Ujpest
154	8 05	sz. v.	Dunakeszi-Alag	120	2 35	sz. v.	Galánta	139	6 35	sz. v.	Nagyvaros	713	4 05	a	Temesvár J., Szeged
708	8 15	gy. v.	Orsova, Bázias	704	2 40	gy. v.	Bukarest, Bázias	1407	6 40	a	Berlin, Zsolna	127	4 10	a	Nagyvaros
712	8 30	sz. v.	(Temesvár, Karánsebes, Bázias)	722	2 45	sz. v.	Cegléd	217	7 15	tvssz	Párkány-Nána	4109	5 00	a	Esztergom
134	8 45	a	Nagyvaros	6504	2 50	a	Lajosmizse, Kecskeméti	709	7 20	sz. v.	Bukarest, Bázias	215	5 30	tvssz	Érsekújvár
4104	9 05	a	Esztergom	164a ²⁾	3 10	a	Rákospalota-Ujpest	501	7 30	gy. v.	(Bukarest, Kolozsvár, Máramarossziget)	165	5 35	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
116	9 20	a	Wien, Berlin	166	4 10	a	Rákospalota-Ujpest	149	7 35	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	135 ²⁾	5 45	a	Nagy-Maros
156	9 40	a	Rákospalota-Ujpest	130	4 20	a	Nagyvaros	117	7 40	a	Páris, Wien	115	5 55	a	Wien, Berlin
6508	11 15	a	Lajosmizse, Kecskeméti	716	4 30	a	Szeged	4103	7 45	a	Esztergom	1401 ²⁾	6 20	gy. v.	Berlin, Zsolna
158	11 20	a	Rákospalota-Ujpest	108	5 15	gy. v.	Wien	6501	7 50	a	Kecskeméti, Lajosmizse	707	6 35	a	Orsova, Bázias
136 ¹⁾	11 35	a	Nagyvaros	138	5 20	sz. v.	Szob	151	7 55	a	Göd	167	6 40	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
730 ²⁾	11 55	a	Cegléd	724b ²⁾	5 40	a	Cegléd	727	8 05	a	Cegléd	105	7 10	gy. v.	Wien
				168	5 50	a	Rákospalota-Ujpest	131	8 10	a	Párkány-Nána	711	7 40	sz. v.	Bázias, Temesvár
				124a	6 00	a	Nagyvaros	719	8 35	a	Párkány-Nána	169	7 45	a	Rákospalota-Ujpest
				724a	6 10	a	Cegléd	123	8 45	a	Párkány-Nána	4113 ²⁾	8 10	a	Piliscsaba
				124b	6 20	a	Nagyvaros	153	9 10	a	Dunakeszi-Alag	137	8 20	a	Nagyvaros
				724	6 35	a	Cegléd	705	9 20	gy. v.	Szeged	125	8 50	a	Párkány-Nána
				4110	6 40	a	Esztergom	1403	9 40	a	Berlin, Zsolna	107	9 05	gy. v.	Wien
				726	6 45	a	Cegléd, Szolnok	4105	9 55	sz. v.	Esztergom	109	9 20	sz. v.	Cegléd
				1406	6 50	gy. v.	Pozsony, Berlin	155	10 25	a	Rákospalota-Ujpest	4111	9 25	a	Esztergom
				124	6 55	sz. v.	Párkány-Nána	715	10 40	a	Szeged	6503	9 30	a	Kecskeméti, Lajosmizse
				170	7 00	a	Rákospalota-Ujpest	119	11 15	a	Galánta	171	9 35	a	Berlin, Zsolna
				142 ²⁾	7 20	a	Vác				1405	9 45	gy. v.	Rákospalota-Ujpest	
				728	7 35	a	Cegléd				511	9 55	a	(Nagyszéchen, Brassó, Kolozsvár, Stanislau)	
				6506	7 40	a	Lajosmizse				4115 ²⁾	10 00	sz. v.	Piliscsaba	
				172	8 00	a	Dunakeszi-Alag				1413 ²⁾	10 10	a	Vác	
				710	8 05	a	Bukarest, Bázias				129	10 25	a	Nagyvaros	
				132	8 20	a	Párkány-Nána				113	10 35	a	Wien	
				4112	8 30	a	Esztergom				6513	10 40	a	Ocsa	
				1408	8 40	a	Zsolna, Berlin				717	11 00	a	Szeged, Szolnok	
				118	9 30	a	Wien, Páris						k. ost. ex. v.	(London, Ostende, Páris, Wien)	
				502	9 35	gy. v.	(Kolozsvár, Bukarest, Stanislau)				171a ²⁾	11 20	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	
				706	10 15	a	Szeged, Bázias, Bukarest				121	11 50	a	Érsekújvár	
				720	10 30	sz. v.	Kiskunfélegyháza								
				172a ²⁾	10 35	sz. v.	Rákospalota-Ujpest								
				140	11 10	a	Nagyvaros								
				902 ²⁾	11 20	k. o. exp. v.	Belgrad, Konstantinápoly								
				702 ²⁾	11 30	a	Bukarest, Konstantinápoly								

- Vasár- és ünnepnapokon, május 15-től közlekedik.
- Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.
- Junius 1-től közlekedik.
- Vasár- és ünnepnapokon máj. 15-től bezárólag szept. 11-ig közlekedik.
- Vasár- és ünnepnap előtti hétköznapokon közlekedik.
- Minden kedden, esütörtökön és vasárnapon közlekedik.
- Minden szerdán és szombaton közl.

- Érkezik minden szerdán, pénteken és vasárnapon.
- Érk. minden hétfőn és csütörtökön.
- Vasár- és ünnepnapon május 15-től bezárólag szept. 11-ig közlekedik.
- Vasár- és ünnepnapokon május 15-től közlekedik.
- Junius 1-től közlekedik.
- Vasár- és ünnepnap. közlekedik.

A vonatok indulása Buda-Császáriúrdőről.

4002	6 00	sz. v.	Esztergom	délrelejt	706	10 15	a	Szeged, Bázias, Bukarest
4004	8 54	a	Esztergom	a	720	10 30	sz. v.	Kiskunfélegyháza
4006	12 03	a	Esztergom	délután	172a ²⁾	10 35	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
4014 ²⁾	12 57	a	Piliscsaba	a	140	11 10	a	Nagyvaros
4008	2 11	a	Esztergom	a	902 ²⁾	11 20	k. o. exp. v.	Belgrad, Konstantinápoly
4010	6 30	a	Esztergom	a				
4012	8 22	a	Esztergom	a	702 ²⁾	11 30	a	Bukarest, Konstantinápoly

A vonatok érkezése Buda-Császáriúrdőbe.

4001	5 53	sz. v.	Esztergom	4007	2 10	sz. v.	Esztergom
4003	7 48	a	Esztergom	4009	5 20	a	Esztergom
4005	10 04	a	Esztergom	4013 ²⁾	8 21	a	Piliscsaba
				4011	9 31	a	Esztergom
				4015 ²⁾	10 07	a	Piliscsaba

ZDARMA

na ukažku zasielam vzorky každému, kto o ne píše a sice **barchetu, flanelu, kanafasu, sefiru** plátna všetkých šatových látok (štofov) zimných i letných atď. všetko stále barevne najnovšej módy a z dobrého materiálu, zasiela s poštovou dobierkou a nezodpovedný tovar prijme zpiatky česká kresťanská firma

JOSEF DAX

vlastná výroba rukodilného tovaru v Bystřim n/Metuji (Čechy) Partie pekných a veľkých zbytkov 40 m. za 20 K, špatnejší za 16 K. Objednavky od 20 K franco. Vzorky od zbytkov nezasielam.

Najlepší český prameň k objednaníu.**Lačne perie na postel!**

1 kg. sivé drápané 2 K, leďšie 2 K 40 h; polbiele 2 K 80 h; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snah biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. paperie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; naj-fajnejšie paperie z prs 12 K. — Pri oblednaní 5 kg. franko. —

Hotové postele z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 115 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 58 cm široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim perím 16 K; polpapie 20 K; paperie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Vývoz s postovoz dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené.

Za nezodpovedné návrat peňazí. **S. Benisch v Deschenitz** číslo 826. Böhmerwald. Cenníky franko zdarma.

Pri objednávkach na naše ohlasy, prosíme odvolávať sa vždy na náš časopis.

Lačné české perie.

5 kilo: nové tmavé drápané kor 9-60, lepšie 12 kor.

Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor.

Biele ako snah mäkké ak páper, drápané 30 kor. 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamalenie a nazpät prijatie je pod tou vnyimkou dovolené jestli sa poštové útraty vynahradia. — Benedikt Sachsel, Lobes Nr. 135 (pošta Pilsen Čechy.)

Oznamy prijíma administracia**„Krestan“**

■ ■ ■ Budapest, ■ ■ ■
Szentkirályi-u. 28.

Rušeň!

!!! S 18 prvými vyznačeniami !!!

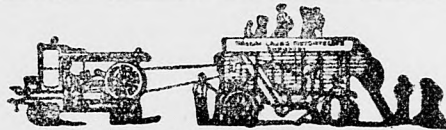
Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-utca 28. szám.

Odporuča najvrelj Ludvika Kállai elektrické benzinlokomobil stroje k mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchjší a najdekonštaljší mlátebný stroj prítomnosti !!

Bez strojníka lahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domámi slamou krytými.

Osobytá trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatu atd.

Ludvika Kállai ktoré sa v našej vlasti najlepšie podarili.

Cenník s obrazmi na žiadost zdarma a franko.

Rušeň!

Ochrana zdravia je v každej domácnosti nevyhnutne potrebný pôvodný

Slanovinový lieh sily

K dostaniu je všade vo fľaškách po 40 hal. 1 a 2 korunách. Prijať treba len povodný slanovinový lieh sily.

Ktorá kosa je najlepšia?

pýta sa mnohé kosa probujúci a mnohokrát hospodár. Na toto odpovedáme dla nášho presvedčenia: najlepšia kosa na svete je

General Dewett kanonovej ocele kosa

Ktora sa shtovuje zo zvltnéj kanonovej ocele z miešaniny najslachetnejšieh kovov zloženej a odborne umeleckým sposobom dvojnásobne stúženej, tak še vlastnosť vytrvalost jej nachodi sa na tom najvyššom stupni a premáha avetko možné tohoto odboru.

Sposob dorábamia kôs tohoto odboru je tajomstvom fabriky, následkom čoho ľahkosť, trvácnosť a ostrosť takejto kosa sú počudovania hodné.

Atresa Pánu Pavlovi Sohr Szill 13. číslo (Stol. Somogy.)

kam vsetkým na general Dewett kosa potáznóm dopisovaním a objednaním treba sa obrátiť. — Pri objednaní 5 kusov kôs počtove útraby platí fabrika. Pri objednaní 10 kusov platí počtove úraty a pripojuje jednu kosa na pridavok zdarma. — Za každú kanonovej ocele kosa prejma sa dobrosťanie, nezodpovedná kosa vymieňa sa

dobrou kosou kanonovej ocele (zskusenosti ale vieme, že medzi tisíc kosamiani jedna je nie zlá).

General Dewett kosou kanonovej ocele na 250—300 krokov može sa kosíť po jednom ostrení, jedno kuvanie dostatočné je na viacej dni.

General Dewett kosa, kanonovej ocele, zasiela sa ku ruce chlapa sostavená nakuvaná a vyprobovaná.

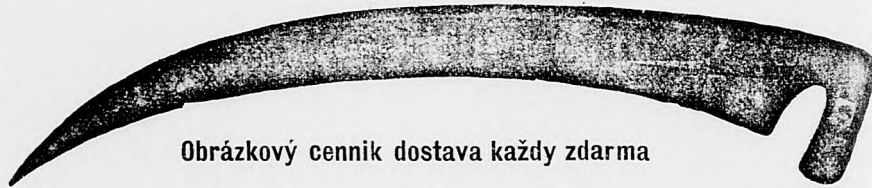
Pri Gnneral Dewett kose z kanonovej ocele odberateľ nemá žiadného riska bo nezodpovedná kosa zamení sa za dobrú.

Preto nech nikto kosa od nikoho neobjednáva a nekupuje, kým neurobil probu s kosou General Dewett z kanonovej ocele A sme o tom presredčeni, že kto ráz robil s takouto kosou inéj kosa nikdy do ruky nevezme.

Sbieratelia objednavateľov maju zvláštne vyhody. — Hárky k sbieraniu odberateľov a iné tlačivo su pre bár kobo na pohotove Cenník nech si každý na dopisnícke pyta. Ceny Gnnérale Dewett kôs z kanonovej ocele:

60	65	70	75	80	85	90	95	100	110 cm.
90 kr.	95 kr.	1 zl.	1 zl. 05 kr.	1 zl. 10 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 20 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 30 kr.	1 zl. 50 kr.

Dávame nákovie, striebro ocelova nákova a kladivko pár za 85 kr. Amerikánska osielka, ku Dewett kose najlepšia 20 kr. Zvláštna Novota: Privilegovaná užva na kosa 1 kus 20 kr., 10 kusov 1 zl. 50 kr. Britva diamantovej ocele so zarukou pát rokov 1 zl. 5 kr. pekná schránka britvy darmo.

Obrázkový cenník dostava každý zdarma